

דף תרגול: משחקי מילים בעברית - ניבים, משמעויות כפולות ושמות מקומות

מהדורה למורה **רגיל**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר ניבים וביטויים בעברית ולהבין את משמעותם האמיתית
- לזהות מילים בעלות שתי משמעויות שונות
- לגלות את מקור השם של יישובים בישראל

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – ניבים וביטויים - מה המשמעות האמיתית?

1. א – לחשוב קשה על בעיה
2. ב – לומר את האמת בכנות
3. ב – להפסיק להתעקש ולוותר
4. ב – לאבד את הסבלנות ולכעוס מאוד

חלק ב' – מילים כפולות משמעות - התאימו מילה לשתי המשמעויות שלה

1 – ג (איבר בגוף לראייה, וגם מעיין מים)
2 – א (איבר בגוף להליכה, וגם חג כמו פסח)
3 – ה (כלי לאכילת מרק, וגם חלק מכף היד)
4 – ב (מדבקה על מכתב, וגם בדיוק במקום)
5 – ד (קלף משחק, וגם לקלף פרי כמו תפוח)

חלק ג' – שמות יישובים - נכון או לא נכון?

1. נכון – תקווה פירושה hope, ופתח הוא תחילה או כניסה
2. נכון – יש שם מעיינות שמהם נובע נהר הירקון
3. לא נכון – הסיומת ים מציינת זוג, כלומר שתי גבעות
4. נכון – המילה שבע קשורה גם למספר וגם לשבועה
5. לא נכון – ברק פירושו בזק, ולכן השם קשור לתופעת טבע

חלק ד' – השלימו את הניב החסר

1. ראש
2. לב
3. כלים
4. עץ

חלק ה' – כתיבה יצירתית עם מילים

1. שני משפטים תקינים דקדוקית, כל אחד מדגים משמעות שונה של אותה מילה
2. תשובה הגיונית המתייחסת למשמעות המילולית של חלקי השם

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ניב נכון עם הסבר תואם למשמעות האמיתית
- מילה אחת לפחות עם שתי משמעויות מדויקות ושונות
- הסבר הגיוני המבוסס על חלקי השם או הסיפור שמאחוריו

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג תמונות נוספות מהאתר כדי להמחיש כל ניב בצורה חזותית לפני מתן התשובה
- מומלץ לתת לתלמידים לנחש את הביטוי מהתמונה או מהתיאור לפני חשיפת הפתרון
- בגרסת החינוך המיוחד מומלץ להשמיט את הפריטים המסומנים כקשים ולהתמקד בניבים הפשוטים

דף תרגול: משחקי מילים בעברית - ניבים, משמעויות כפולות ושמות מקומות

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בשבוע השפה העברית אפשר לשחק עם מילים - לגלות ניבים מצחיקים, מילים עם שתי משמעויות ושמות של מקומות שמספרים סיפור. בדף הזה נתרגל כמה ממשחקי המילים האלה.

1 חלק א' – ניבים וביטויים - מה המשמעות האמיתית?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הכוונה בביטוי "לשבור את הראש"?

א) לחשוב קשה על בעיה ב) לפגוע בראש ממש ג) לישון עמוק ד) לשחק כדורגל

2. מה הכוונה בביטוי "לשים יד על הלב"?

א) לגעת בחזה ב) לומר את האמת בכנות ג) לרקוד ד) לנגן בפסנתר

3. מה הכוונה בביטוי "לרדת מהעץ"?

א) לטפס גבוה ב) להפסיק להתעקש ולוותר ג) לקטוף פירות ד) ללכת ביער

4. מה הכוונה בביטוי "לצאת מהכלים"?

א) לשטוף כלים ב) לאבד את הסבלנות ולכעוס מאוד ג) לבשל ארוחה ד) לעזוב את הבית

2 חלק ב' – מילים כפולות משמעות - התאימו מילה לשתי המשמעויות שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עין	___	**א.** איבר בגוף להליכה, וגם חג כמו פסח
2. רגל	___	**ב.** מדבקה על מכתב, וגם בדיוק במקום
3. כף	___	**ג.** איבר בגוף לראייה, וגם מעיין מים
4. בול	___	**ד.** קלף משחק, וגם לקלף פרי כמו תפוח
5. קלף	___	**ה.** כלי לאכילת מרק, וגם חלק מכף היד

3 חלק ג' – שמות יישובים - נכון או לא נכון?

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השם "פתח תקווה" מבטא תקווה ואופטימיות	☐	☐
2	השם "ראש העין" קשור למקום שבו מתחיל נהר הירקון	☐	☐
3	השם "גבעתיים" פירושו שלוש גבעות	☐	☐
4	השם "באר שבע" קשור לסיפור על באר ושבועה בספר בראשית	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
5	לשם "בני ברק" אין שום קשר למשמעות מילולית	☐	☐

4 חלק ד' – השלימו את הניב החסר

השלימו את המילה החסרה.

1. לשבור את ה _____ (לחשוב קשה על בעיה)

2. לשים יד על ה _____ (לומר את האמת בכנות)

3. לצאת מה _____ (לאבד סבלנות ולכעוס)

4. לרדת מה _____ (להפסיק להתעקש ולוותר)

5 חלק ה' – כתיבה יצירתית עם מילים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו מילה בעלת שתי משמעויות (למשל עין, רגל, כף או בול) וכתבו שני משפטים - בכל משפט המילה תהיה במשמעות אחרת.

2. חפשו בזיכרון שם של יישוב בישראל וכתבו מה לדעתכם המשמעות המילולית של השם, ולמה לדעתכם קראו למקום כך.

כרטיס יציאה

כתבו ניב אחד שלמדתם היום ומה משמעותו

תנו דוגמה למילה בעלת שתי משמעויות שונות

מה למדתם על מקור השם של יישוב אחד בישראל?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀